

Fra gamle trosbekendelser til guidelines

Kristne grupperes identitet under forandring

Af Marie Vejrup Nielsen, lektor, ph.d.

Afdeling for Religionsvidenskab, AU

mvn@cas.au.dk

De kristne menigheder, som er blevet godkendt i 2014/2015 benytter alle medier som internet eller sociale medier til at fortælle hvad de står for. Dette giver mulighed for at se på tendenser inden for hvordan kristne menigheder i dag formulerer deres grundlæggende identitet både til deres egne medlemmer og til verden omkring dem. Kirkernes bekendelsesskrifter har traditionelt været en af de måder kristne menigheder og kirker udtrykker hvem de og hvad de står for. Men disse udtryk er under forandring i dag.

Igennem kristendommens historie har trosbekendelser spillet en stor rolle, som det primære grundlag for identitet. I disse skrifter står der hvem man er – og hvem man ikke er. Hvem der er inden for den definerede, sande tro og hvem der er udenfor. Bekendelsesskrifterne er således grundlagsdokumenterne for mange af de historiske kristne kirker.

Trosbekendelser lyder for måske for mange, som noget støvet og gammeldags. Men de er nogle af de mest interessante – og bloddryppende – dokumenter i kristendommens historie. Trosbekendelser bliver til i voldsomme konfliktsituationer og markerer grænsen mellem sand og falsk tro med store konsekvenser – især for dem der falder udenfor.

Trosbekendelserne indeholder i kort og fyndig form, hvad man skal tro på i den kirke, som udformer dokumentet. I kristendommens tidlige tid stod konflikterne især om, hvordan man skulle forstå Jesus som både menneske og gud, og om hvordan man skulle forstå gud som treenig, - som Fader, Søn og Helligånd. Og hver officiel trosbekendelse førte til voldsomme brud som også er gældende for kirkerne i dag. Bekendelserne er både udtryk for hvad den enkelte kirke står for, men historisk har de også fungeret som skilsmissepapirer mellem forskellige store grupper inden for kirkerne. Reformationens bekendelsesskrifter fra 1500-tallet kom til at markere den endegyldige afstand mellem dem der kaldte sig evangelisk-lutherske eller protestanter og den Romersk Katolske kirke. Dynamikken er: "Tror du sådan som der står i dette dokument? For så er du med os – og ellers er du mod os". Bekendelsen, den såkaldte konfessionelle identitet, er helt afgørende.

Trosbekendelserne er også en del af kirkernes liv, da de indgår i gudstjenesterne og også spiller en central rolle i dåben, hvor den der skal døbes bliver bedt om at svare på de enkelte dele af bekendelsen.

Nye identiteter?

Men i forskningen i kristendommen i dag ser man en stærk tendens til, at det konfessionelle betyder mindre og mindre for flere og flere kristne kirker og menigheder. Det fremhæves at de kristendomsformer som vokser globalt, f.eks. i form af nye, kristne menigheder i del af Afrika og Latinamerika, ikke længere fokuserer så meget på de historiske bekendelser, når de skal fortælle verden hvem de er og hvad de står for.

Dette kaldes "afkonfessionalisering" og dette betyder, at det ikke længere er så vigtigt at henvise til et bestemt bekendelsesskrift fra fortiden - hverken fra kristendommens første århundreder eller fra reformationstiden. Menighederne fremstiller ikke deres egen identitet ud fra en bestemt kirkehistorie. Dette er således en af de store globale trends, som forskningen peger på. Men hvordan ser det ud, hvis vi ser nærmere på de kristne menigheder, som er blevet godkendt i 2014/2015?

Her finder vi på nogle måder en bekræftelse af dette mønster, men også nogle tegn på at bekendelsesskrifter stadigvæk spiller en rolle for nogle grupper.

Holstebro Oasekirke, LM-kirken Herning og Kronjylland Frimenighed markerer alle en klar identitet som Evangelisk-Lutherske. Disse tre har altså en klar identitet inden for en historisk, kirkelig bekendelsestradition. Dette ses f.eks. på hjemmesiden for LM-Kirken under "om kirken":

Og så er der bekendelsesgrundlaget, og det er spændende læsning. Gode ting tager lang tid, er der en klog mand der har sagt. Og det gælder i særdeleshed her; bekendelserne er ikke hyggelæsning, da de ikke er fremkommet ved hyggesamvær, hyggesnak og 'vi mener vel i bund og grund det samme'-holdningen. Det er ord der er nedfældet for at imødegå misforståelser og fejlslutninger. Og når vi i LM Kirken Herning kalder disse for vores bekendelsesgrundlag, er ordet grundlag alvorligt ment. Grundlag, sokkel og fundament er ord der beskriver det, som noget andet står på. Revner det, falder det hele; holder det, er en storm ingen trussel. (<http://www.lmkirken-herning.dk/om-kirken>)

Her sættes bekendelsesgrundlaget klart frem og det understreges, at det er et kerneelement i at forstå hvem denne menighed er og hvad de står for. Her ses ingen tendens til at de historiske bekendelsesskrifter har mistet deres betydning, tværtimod.

Hos Holy International Ministries, Levende Kirke og First International Baptist Church ser vi til gengæld eksempler som passer godt ind i tendensen til afkonfessionalisering.

Disse menigheder passer ind i det mønster, som blev beskrevet som en tendens til 'glokale' menigheder i "Religion i Danmark 2013" (se hjemmesiden samtidsreligion.au.dk).

Disse menigheder er det nutidige, lokale udtryk for en kristendom, som ikke defineres ud fra bestemte bekendelsesskrifter eller historiske kirkesamfund først og fremmest. Dette betyder ikke at disse menigheder ikke har forbindelse til andre kirkesamfund, enten ved at se sig selv som en del af et større kirkesamfund, som f.eks. baptistkirken, eller i løse form igennem netværk af frikirker, nationalt og internationalt. Men når man ser på deres hjemmesider, så fremhæves her hvordan den lokale menighed ses som et mødested for kristne fra hele verden.

Our Mission: FIBC exists to be an international community of Christians in Copenhagen who faithfully proclaim God's Word in worship, discipleship, and evangelism, and visibly display God's love in fellowship and service.

og:

FELLOWSHIP: Where Christians from all over the world can belong to a church family and enjoy the bond we share in Christ. (<http://www.fibc.dk/we-believe/>)

Samtidigt er der på siden links til et dokument med de grundlæggende læresætninger. I dette dokument henvises der ikke direkte til bestemte historiske kirkesamfund eller bekendelsesskrifter. Det er denne lokale menigheds udtryk for hvad de tror på og står for lige nu og her som kristne. Dette element, med de lokale menigheders frihed til at være kristne uden at være bundet af bestemte kirkelige systemer understreges direkte i dokumentet:

Cooperation: It is our Christian duty to work together in harmony with all other Christians and churches to fulfill the calling of God upon all of us. We believe in autonomous churches working voluntarily and cooperatively in one accord to achieve the greater good for the Kingdom of God and His church on earth. (FIBC Teaching Guidelines)

Det er den lokale menigheds identitet, der udtrykkes. Men samtidigt ser vi at der fortsat er behov for at udtrykke hvem man er og få sat ord på den bestemte kristne identitet som en given gruppe ønsker at stå inde for. Det gøres ikke gennem henvisninger til trosbekendelserne fra kristendommens historie, men oftere gennem direkte henvisning til bibelen eller helt uden henvisning til andet end at dette er "hvad vi står for".

Bekendelser på facebook

Samtidigt kan de gamle bekendelsesskrifter og konflikterne omkring dem dukke op igen også hos disse nye menigheder. Det ser vi et eksempel på hos Levende Kirke, som i forbindelse med deres godkendelse som trossamfund markerede det på deres facebook-side. Dette førte til en debat om deres syn på et klassisk emne inden for kristendommens historie: Guds treenighed. Spørgsmålet om den kristne gud som fader, søn og helligånd og forholdet mellem de tre, har været helt centralt igennem formuleringen af de store bekendelsesskrifter i kristendommens historie. Og dukker altså også op på facebook i dag. En person henvender sig i en kommentar til gruppen og skriver "Ville det ikke være en rigtig god ide at det fremgik af trosbekendelsen på jeres hjemmeside, at I fornægter læren om treenigheden? Det er jo trods alt en af de helt essentielle læresætninger i den Kristne tro."

Til dette svarer menigheden "Hej Carsten – det fremgår klart, at vi tror at Gud er én. Vi mener, at det er vigtigere at beskrive, hvad vi tror på, end prøve og distancere sig fra forskellige ting, som andre måske tror. Vi mener der er tale om tre manifestationer [...]." Menighedens repræsentanter går således ind i en diskussion om dette klassiske emne, hvilket fører til yderligere respons:

"Ja, jeg kender godt til UPC's lære vedrørende at Faderen, Sønnen og Helligånden er 3 manifestationer og ikke 3 personer, men jeg mener ikke at den stemmer overens med skriften." Dette følges af en række henvisninger til Det Nye Testamente og til Den Apostolske trosbekendelse. Her trækkes altså de historiske dokumenter ind som forpligtende for kristne i dag og en bestemt menighed bliver konfronteret med at falde

uden for bestemte bekendelsesskrifter. Menigheden svarer tilbage med en anden udlægning af de bibelske tekster og herefter stopper debatten på facebook.

Hvis vi ser på denne debat i forhold til diskussionen om hvorvidt vi ser en tendens til at bekendelsesskrifter spiller en større eller mindre rolle for kristne menigheder i dag, så må konklusionen være at de klassiske identitetsmarkører fortsat spiller en rolle. Men i dag tages denne diskussion på facebook og hjemmesider, og selvom der hos nogle trækkes linjer tilbage til de klassiske grænser mellem kirkerne, så er der også en stærk tendens til at det centrale for menighederne er at sige hvem de er som kristne her i denne lokale sammenhæng, og at definere sig primært ud fra hvad den enkelte menighed står for som ramme omkring de medlemmer som udgør den lokale gruppe. Materialet er selvfølgelig alt for småt til at konkludere noget om hvor udbredt denne tendens er i Danmark generelt. Men bare inden for de seks grupper, som er godkendt inden for de seneste år, finder vi både menigheder som tydeligt fremhæver de historiske bekendelser, og grupper, der ikke gør. Samtidigt spiller spørgsmålet om identitet og understregningen af hvem "vi er" en stor rolle for alle grupper og det er en fast del af hjemmesiderne for langt de fleste kristne trossamfund.

Vi ser altså at inden for en forholdsvis begrænset kontekst som den danske hvordan der tegner sig et mønster, hvor nogle grupper, særligt globalt inspirerede migrantgrupper, følger et mønster hvor de gamle kirkeidentiteter ikke spiller den store rolle, men hvor de frikirker som udspringer af en dansk kontekst, lægger stor vægt på det evangelisk-lutherske.

I denne forstand ser vi altså hvordan to tendenser samtidigt kommer til udtryk, når kristne menigheder skal fortælle medlemmer og omverden hvem de er. Og her spiller internettet og sociale medier en stor rolle. Nogle bruger disse medier mere aktivt end andre, men alle har en hjemmeside og præsenterer hvem de er og hvad de står for. Uanset hvilken brug af de gamle bekendelser menighederne har, så gør de meget ud af at præsentere hvem de er i en form som passer ind i det moderne, danske samfund i form af korte tekster, film og billeder. Der tales i et direkte sprog til den besøgende på

disse platforme og det er kun via links at man kommer til de mere grundlæggende, tekst-tunge dele af menighedens identitet. I dag har alle menigheder brug for at kunne forklare "om os" i en form, der kan fungere på internettet og i de sociale medier. Menighedernes identitet skal kunne formuleres i et format der egner sig til hjemmesider og sociale medier og dermed udgår disse udtryk en vigtig del af det materiale, som skal undersøges, når man vil sige noget om hvordan kristne menigheder udtrykker deres identitet i dag.

Hjemmesider

Den Levende Guds Kirke (Levende Kirke) <http://www.levendekirke.dk/>

First International Baptist Church of Copenhagen (FIBC) <http://www.fibc.dk/>

Holstebro Oasekirke <http://www.holstebroasekirke.dk/>

Kronjyllands Frimenighed <http://www.kfm-randers.dk/>

LM Kirken <http://www.lmkirken-herning.dk/>

Holy International Christian Ministries in Denmark <https://www.facebook.com/Holy-International-Christian-Ministries-Church-in-Denmark-435641973218615/>